

Hrvatsko asfaltno društvo

Croatian asphalt association

**Kvalitetni asfaltni radovi – principi i prakse:
materijali, prijevoz, ugradnja, zbijanje i kontrola**

**Quality Asphalt Paving – principles and practices:
materials, transport, trucking, paving, rolling &
compaction and testing**

Luka Krnić, TPA d.o.o.

**Međunarodni seminar ASFALTNI KOLNICI 2016
International seminar ASPHALT PAVEMENTS 2016**

Opatija, 06.–07. 04. 2016.

KOLNIČKA KONSTRUKCIJA

- 1 Asfaltni habajući sloj (surf)
- 2 Asfaltni vezni sloj (bin)
- 3 Asfaltni nosivi sloj (base)
- 4 Hidrauličkim vezivom vezani nosivi sloj (CS)
- 5 Nevezani mehanički zbijeni nosivi sloj (tamp.)
- 6 Posteljica

ASFALTNA KOLNIČKA KONSTRUKCIJA

ASFALJNI SLOJEVI

- ▶ Bitumenske mješavine za nosive slojeve
  - Asfaltbeton (eng. *Asphalt Concrete*)- *AC base*
- ▶ Bitumenske mješavine za vezne slojeve
  - Asfaltbeton (eng. *Asphalt Concrete*)- *AC bin*
  - Porozni asfalt (eng. *Porous Asphalt*) - *PA*
- ▶ Bitumenske mješavine za nosivo-habajuće slojeve
  - Asfaltbeton (eng. *Asphalt Concrete*)- *AC surf*

ASFALJNI SLOJEVI

- ▶ Bitumenske mješavine za habajuće slojeve
  - Asfaltbeton (eng. *Asphalt Concrete*) – **AC surf**
  - Asfaltbeton za vrlo tanke slojeve (fran. *Beton Bitumineux Tres Mince*) – **BBTM**
  - Splitmastiksasfalt (eng. *Stone matrix asphalt*) - **SMA**
  - Lijevani asfalt (eng. *Mastic Asphalt*) – **MA**
  - Porozni asfalt (eng. *Porous Asphalt*) – **PA**
- ▶ Površinske obrade – **PO**
- ▶ Tankoslojne asfaltne prevlake izrađene hladnim postupkom (eng. *Slurry surfacing*) - **SS**

BITUMENSKE MJEŠAVINE

Oblik oznake bitumenske mješavine prema HRN EN 13108-1,5,7			Nacionalni dio oznake		
AC/BBTM/SMA/MA/PA	<i>D</i>	bitumen	<i>agregat</i>	<i>mješavina</i>	<i>RAX</i>

AC (surf/bin/base)/BBTM/SMA/MA/PA - oznaka za tip bitumenske mješavine

D - najveće zrno agregata u bitumenskoj mješavini (mm)

bitumen - oznaka vrste i tipa upotrijebljenog bitumena

agregat - oznaka smjese upotrijebljenog agregata (AG1 do AG9)

mješavina - oznaka tipa bitumenske mješavine s obzirom na fizikalno-mehanička svojstva (M ili F)

RAX - udio reciklažnog asfaltnog agregata u bitumenskoj mješavini

MATERIJALI...

AGREGAT

Krupni agregat

AG6 4/8, 8/16, 16/22, 16/32, 22/32 mm

G_{C90/15}; G_{20/15 (b)}; f₂; C_{90/1}; F_{I20}; LA₃₀; WA₂₄₂; F₁ ili MS₁₈

AG7 4/8, 8/16, 16/22, 16/32, 22/32 mm

G_{C90/15}; G_{20/15 (b)}; f₂; C_{50/30}; F_{I20}; LA₃₀; WA₂₄₂; F₁ ili MS₁₈

AG8 4/8, 8/16, 16/22, 16/32, 22/32 mm

GC90/20; GNR ; f₂; CNR; F_{I25}; LA₃₀; WA₂₄₂; F₁ ili MS₁₈

AG9 (0/4, 0/8, 0/11, 0/16, 0/22, 0/32 mm

G_{A90}; G_{TCNR}, f₁₀; MB_{F10}; C_{50/30}, C_{NR}; E_{CSNR}; F_{I25}; LA₃₀; WA₂₄₂;

Miješani agregat

0/4 mm

GA90; GTC10; f₁₀; MBF10; ECS30(c); WA₂₄₂

0/4 mm

GA90; GTC10; f₁₀; MBF10; ECS30(c); WA₂₄₂

0/4 mm

GA90; GTC10; f₁₀; MBF10; ECS30(c); WA₂₄₂

AGREGAT

Krupni agregat^(a)

AG1 2/4, 4/8, 8/11, 11/16 mm

G_c90/15; f_{1(b)}; C_{100/0}; F_{l20}; LA₂₀; AAV₁₅; M_{DE}20; WA₂₄₂; F₁ ili MS₁₈; PSV₅₀

AG2 2/4, 4/8, 8/11, 11/16 mm

G_c90/15; f_{1(b)}; C_{100/0}; F_{l20}; LA₂₀; AAV₁₅; M_{DE}20; WA₂₄₂; F₁ ili MS₁₈; PSV₅₀

AG3 4/8, 8/11, 11/16 mm

G_c90/15; f₁; C_{100/0}; F_{l20}; LA₂₀; AAV₁₅; M_{DE}20; WA₂₄₂; F₁ ili MS₁₈; PSV₅₀

AG4 4/8, 8/11, 8/16, 11/16 mm -

G_c90/15; f₁; C_{90/1}; F_{l20}; LA₃₀; AAV_{20(d)}; M_{DE}20^(d); WA₂₄₂; F₁ ili MS₁₈; PSV_{Decl.30}

AG5 2/4, 4/8, 8/11, 11/16 mm

G_c90/15; f_{1(b)}; C_{100/0}; F_{l20}; LA₂₀; AAV₁₅; M_{DE}20; WA₂₄₂; F₁ ili MS₁₈; PSV₅₀

Sitni agregat/Miješani agregat

0/2 mm

G_F85; G_{Tc}10; f_{10(c)}; E_{CS}30; WA₂₄₂; (PSV₅₀)

0/2 mm

G_F85; G_{Tc}10; E_{CS}30; WA₂₄₂; (PSV_{Decl.30})

0/4 mm

G_A90; G_{Tc}10; E_{CS}30(f); WA₂₄₂; (PSV_{Decl.30})

0/4 mm

G_A90; G_{Tc}10; E_{CS}30(f); WA₂₄₂; (PSV_{Decl.30})

0/2 mm - 0/4 mm

G_F85; G_{Tc}10; E_{CS}30; WA₂₄₂; (PSV_{50/30})

CESTOGRAĐEVNI BITUMEN

HRN EN 12591					
Tehničko svojstvo	Tip				
	20/30	35/50	50/70	70/100	160/220
Penetracija na 25°C (Pen), 0,1 mm	20 - 30	35 - 50	50 - 70	70 - 100	160 - 220
Točka razmekšanja (PK), °C	55 - 63	50 - 58	46 - 54	43 - 51	35 - 43
Točka loma po Fraassu, °C	-	≤ -5	≤ -8	≤ -10	≤ -15
Indeks penetracije	- 1,5 do +0,7				
<i>Otpornost na otvrdnjavanje pri 163 °C (HRN EN 12607-1)</i>					
Promjena mase, %(m/m)	≤ 0,5	≤ 0,5	≤ 0,5	≤ 0,8	≤ 1,0
Zadržana penetracija, %	≥ 55	≥ 53	≥ 50	≥ 46	≥ 37
Porast točke razmekšanja (PK), °C	≤ 10	≤ 11	≤ 11	≤ 11	≤ 12

POLIMEROM MODIFICIRANI BITUMEN

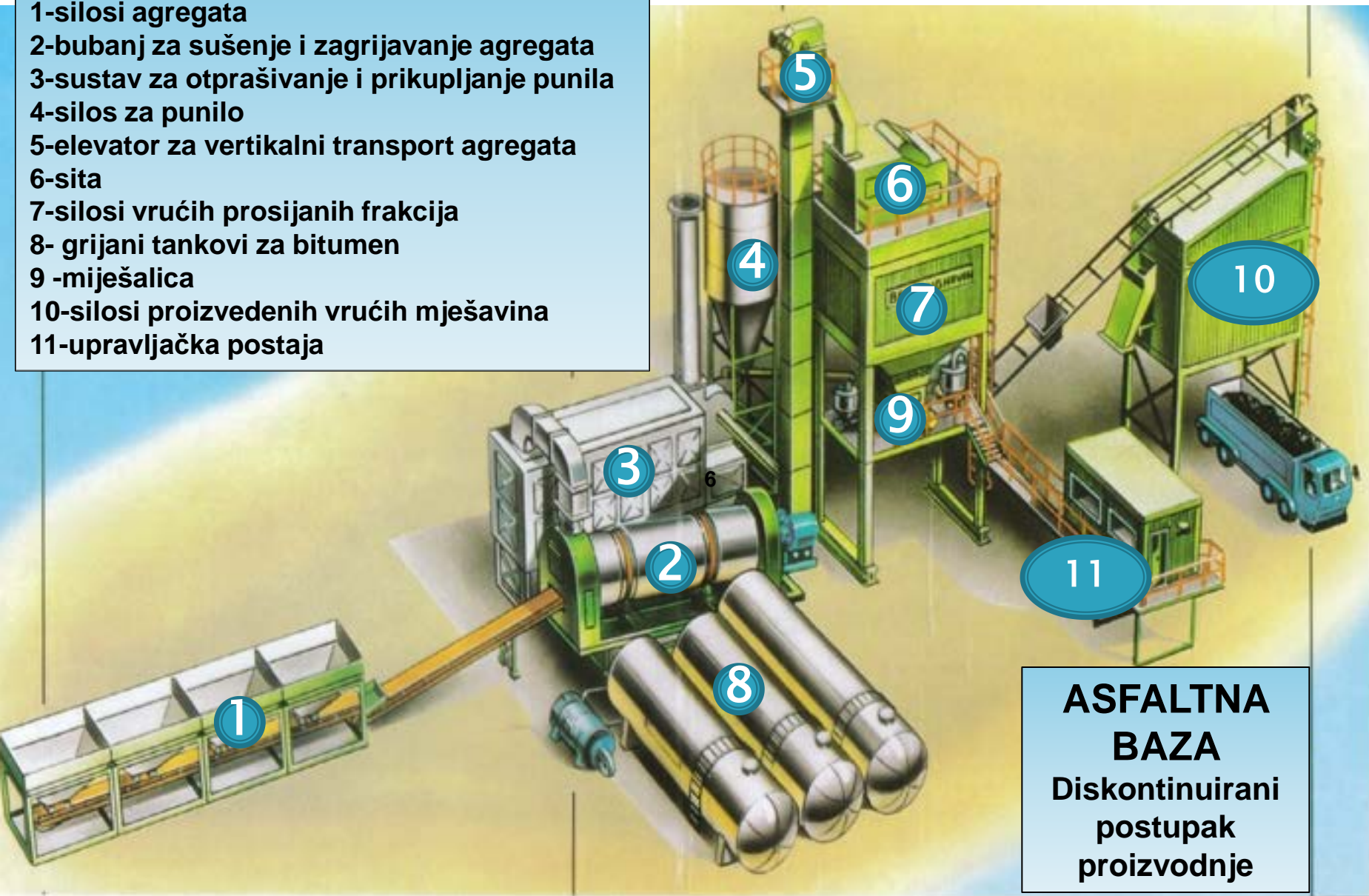
HRN EN 14023					
Tehničko svojstvo		Tip			
		10/40-65	25/55-55	45/80-65	40/100-65
Penetracija na 25°C (Pen),		10 - 40	25 - 55	45 - 80	40 - 100
Točka razmekšanja (PK), °C		≥ 65	≥ 55	≥ 65	≥ 65
Točka loma po Fraassu, °C		≤ -5	≤ -10	≤ -15	≤ -18
Elastični povrat na 25 °C, %		≥ 50/NR	≥ 50/NR	≥ 80/NR	≥ 80/NR
Stabilnost pri skladištenju	Δ PK, °C	≤ 5	≤ 5	≤ 5	≤ 5
	Δ Pen,	NR	NR	NR	NR
<i>Otpornost na otvrdnjavanje (HRN EN 12607-1)</i>					
Promjena mase, %(m/m)		≤ 0,5	≤ 0,5	≤ 0,5	≤ 0,3
Zadržana penetracija, %		≥ 60	≥ 60	≥ 60	≥ 60
Porast točke razmekšanja, °C		≤ 8	≤ 8	≤ 8	≤ 8
Pad točke razmekšanja, °C		≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2
Elastični povrat na 25 °C, %		≥ 50/NR	≥ 50/NR	≥ 70/NR	≥ 70/NR

PROIZVODNJA...

- 1-silos agregata
- 2-bubanj za sušenje i zagrijavanje agregata
- 3-sustav za otprašivanje i prikupljanje punila
- 4-silos za punilo
- 5-elevator za vertikalni transport agregata
- 6-sita
- 7-silos vrućih prosijanih frakcija
- 8- grijani tankovi za bitumen
- 9 -miješalica
- 10-silos proizvedenih vrućih mješavina
- 11-upravljačka postaja

**ASFALTNA
BAZA**
Diskontinuirani
postupak
proizvodnje

TRANSPORT

da omogućuje ~~ugradnju~~ ugradnju bitumenskin mjesavina bez zastoja

UGRADNJA...

PRIPREMA PODLOGE

- Podloga na koju se polaže asfaltni sloj mora biti stabilna, nosiva, ravna, suha i čista, bez nevezanog materijala
- Najveća dopuštena neravnost podloge u uzdužnom i poprečnom smjeru, izmjerena prema normi HRN EN 13036-7, mjernom letvom duljine 3m, iznosi:
  - 15 mm pri izvedbi nosivog sloja,
  - 12 mm pri izvedbi veznoga sloja,
  - 8 mm pri izvedbi habajućeg sloja

PRIPREMA PODLOGE – Emulgiranje

VREMENSKI UVJETI

Najniža temperatura zraka i podloge pri kojoj je dopuštena ugradnja bitumenskih mješavina

- 0°C za nosive (AC base) i vezne slojeve (AC bin)
  - 5°C za habajuće slojeve debljine >30 mm, od asfaltbetona (AC surf), splitmastiksasfalta (SMA) i lijevanog asfalta (LA)
  - 10°C (podloga 5°C) za habajuće slojeve debljine ≤30 mm, od asfaltbetona (AC surf), splitmastiksasfalta (SMA) i lijevanog asfalta (LA)
  - 10°C (podloga 5°C) za habajuće slojeve od asfaltbetona za vrlo tanke slojeve (BBTM) i poroznog asfalta (PA)
-
- Pri snažnom vjetru ugradnja bitumenskih mješavina nije dopuštena
  - Ugradnja bitumenskih mješavina nije dopuštena po kiši i/ili magli koja na podlozi stvara zatvoreni vodeni film.

POLAGANJE SLOJA...

- Bitumenska mješavina ugrađuje se strojno, finišerom koji se mora kretati ujednačenom brzinom, bez zastajanja
- Finišer mora biti podešen tako, da cijelom svojom širinom osigura ujednačenu debljinu i gustoću izvedenog asfaltnog sloj
- Način punjenja koša finišera za prihvatanje bitumenske mješavine i način razastiranja bitumenske mješavine mora biti takav, da osigura ujednačen izgled i strukturu površine izvedenog asfaltnog sloja, bez pojave segregacije i pukotina ugrađene bitumenske mješavine
- Ako je temperatura isporučene bitumenske mješavine niža od minimalno dopuštene prema deklaraciji proizvođača, tada se takva bitumenska mješavina ne smije ugraditi u asfaltni sloj
- Izvedeni asfaltni sloj smije se pustiti pod promet tek kad mu temperatura u sredini sloja padne ispod 30°C, osim u slučaju asfaltnog sloja od splitmastiksasfalta kada se smije pustiti pod promet najranije 24 sata nakon završetka izvedbe
- Iznimno, zahtjevi za puštanje izvedenog asfaltnog sloja u promet mogu biti i drugačiji, ukoliko se radi o niskotemperaturnom asfaltu, o čemu odluku donosi nadzorni inženjer.

VALJANJE...

VALJANJE...

- Broj, vrsta i masa valjaka, te broj prijelaza moraju biti odabrani tako, da osiguraju postizanje propisanog stupanja zbijenosti, propisane debljine, teksture i ravnosti asfaltnog sloja
- Zbijanje valjcima s vibrirajućim i oscilatornim djelovanjem asfaltnih slojeva od poroznog asfalta nije dopušteno
- Zbijanje valjcima s vibrirajućim djelovanjem svih vrsta asfaltnih slojeva ugrađenih na mostovima i nadvožnjacima nije dopušteno

VALJANJE...

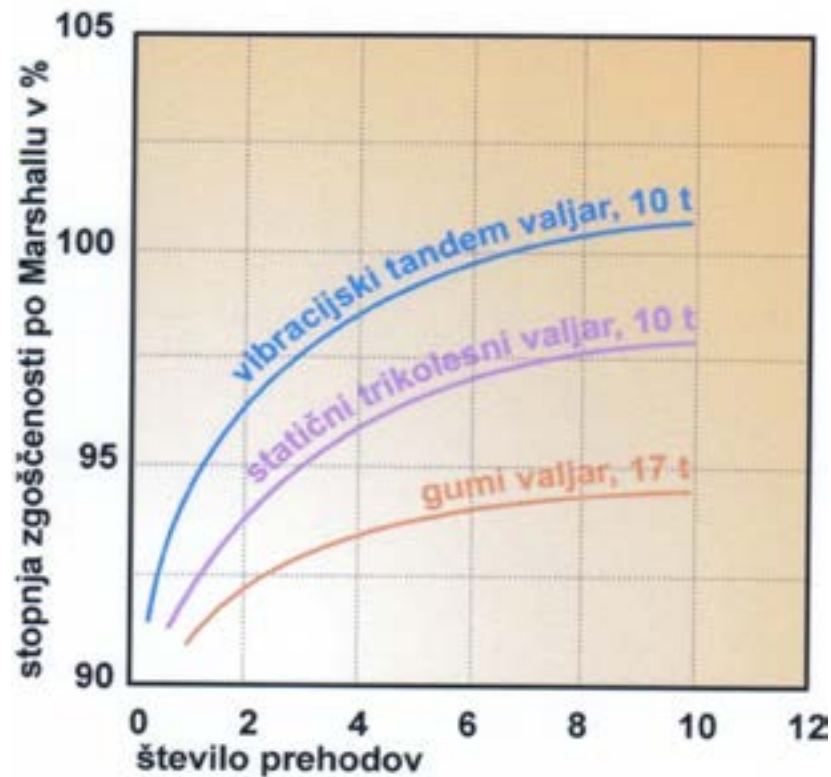
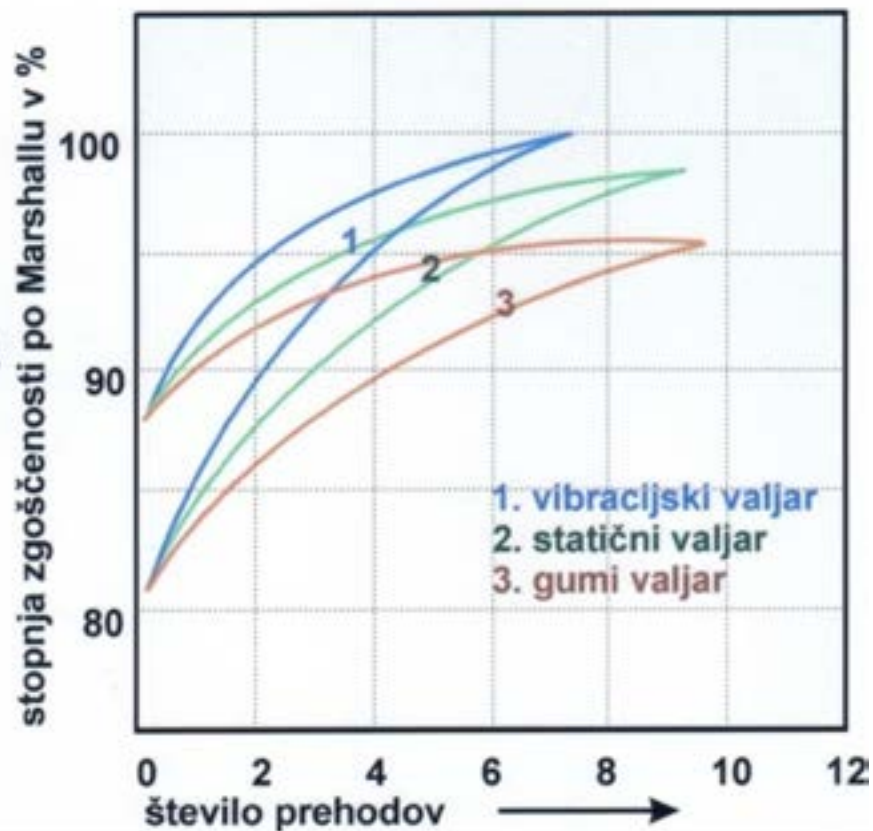
TIPIC

- Glavni
- Varnostni
- Kontrolni

VALJANJE...

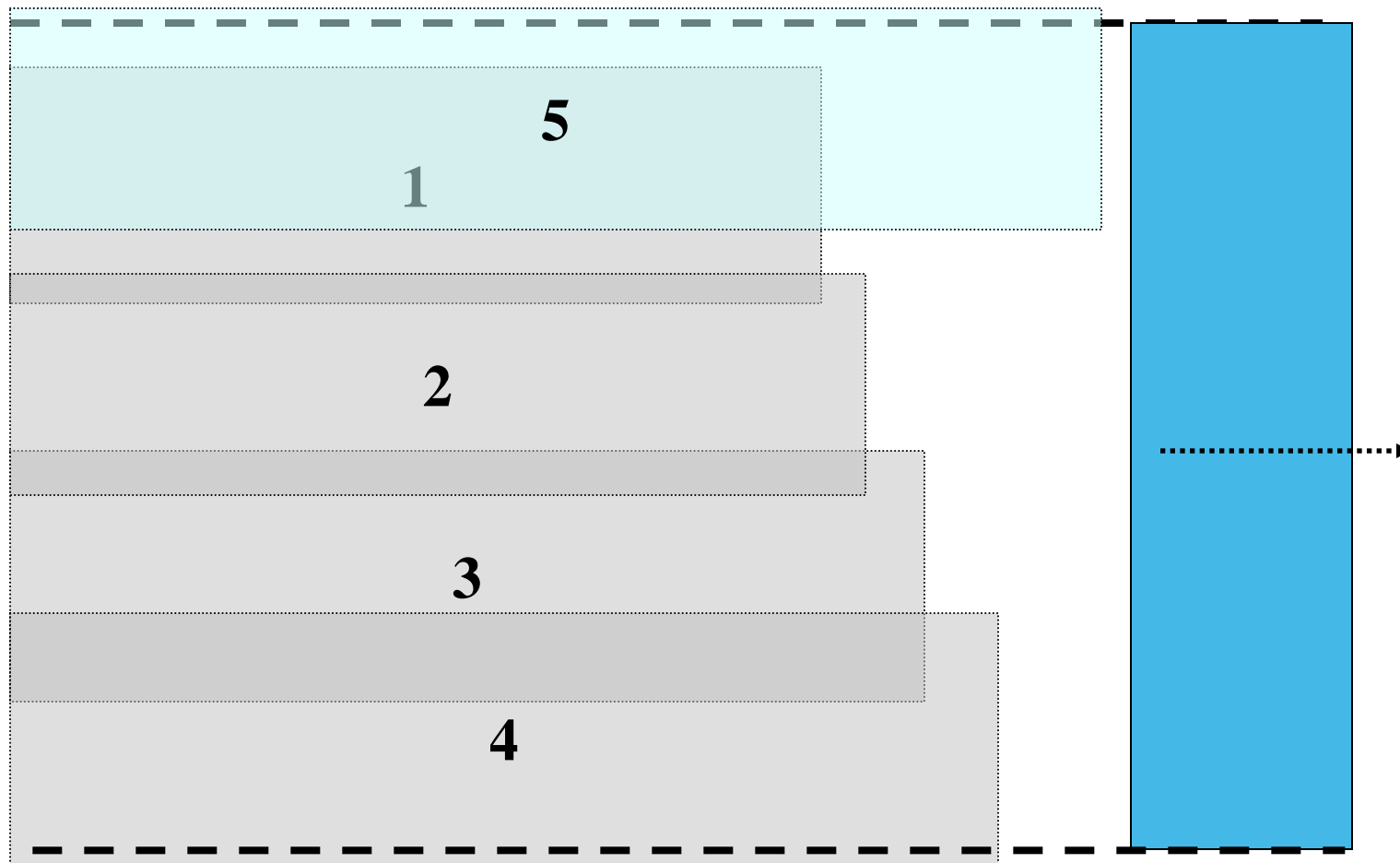
ZGOŠČEVANJE Z RAZLIČNIMI VALJARJI

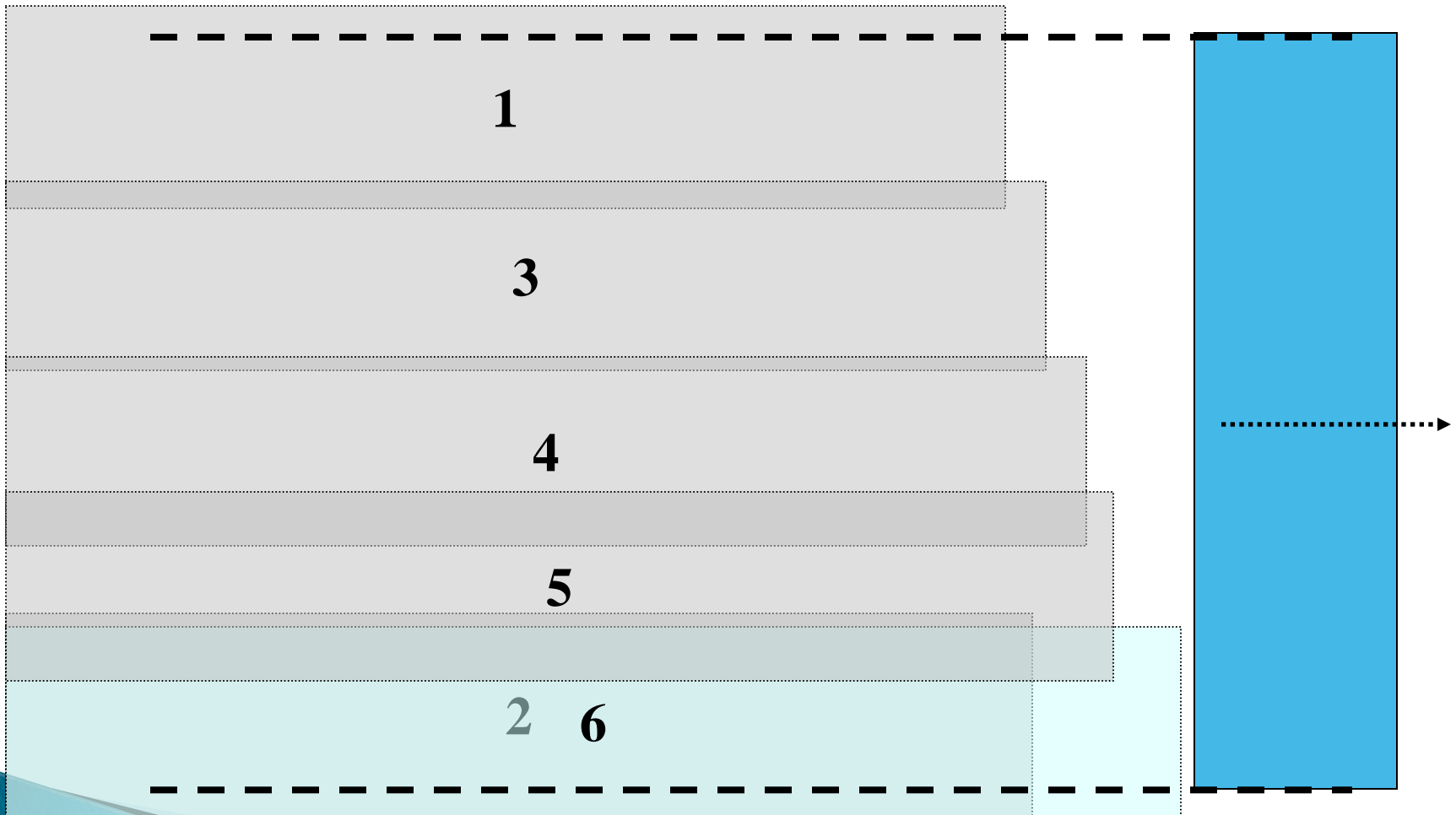
test zgoščevanja na asfaltni plasti
debeline 3,5 cm

Novi asfaltni sloj

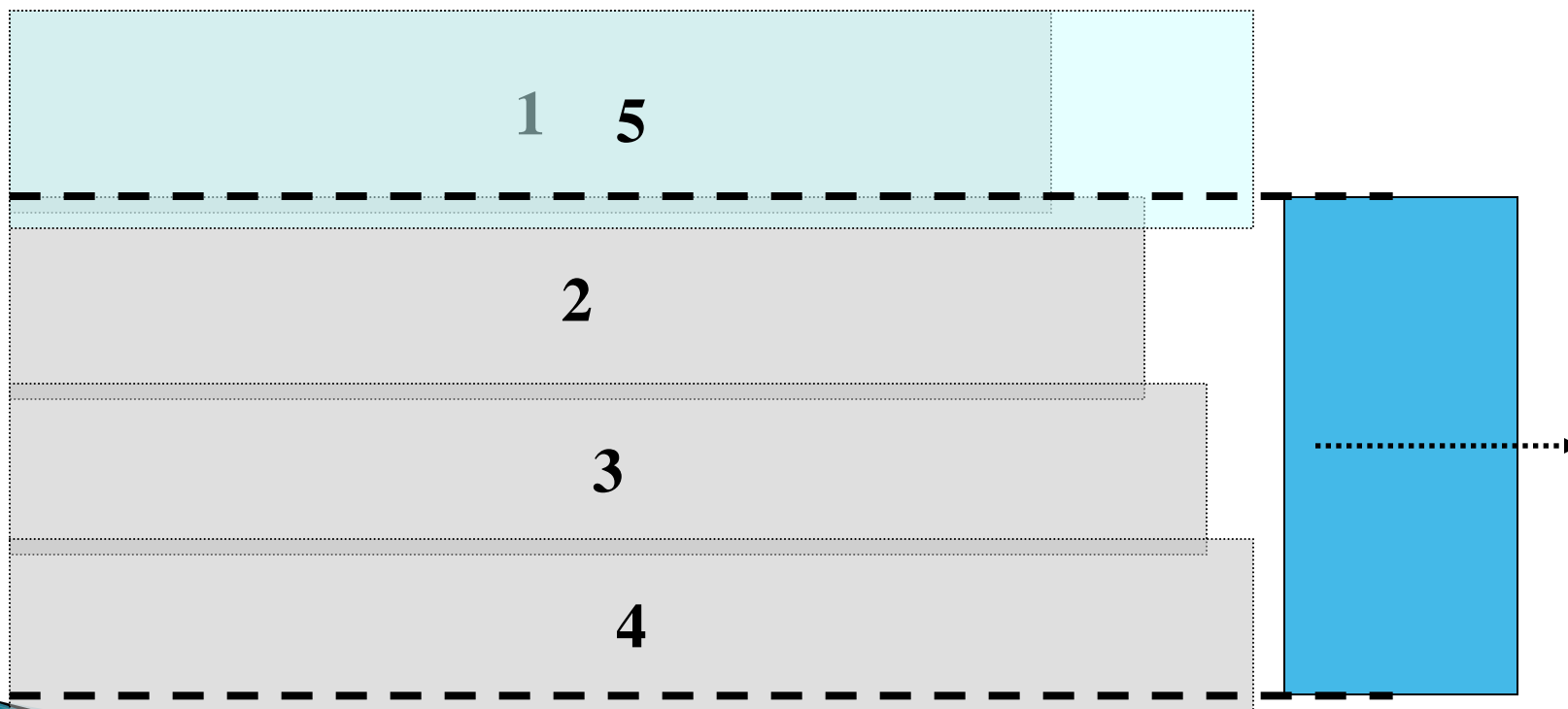
Zamjena sloja na postojećem kolniku

Hladni spoj

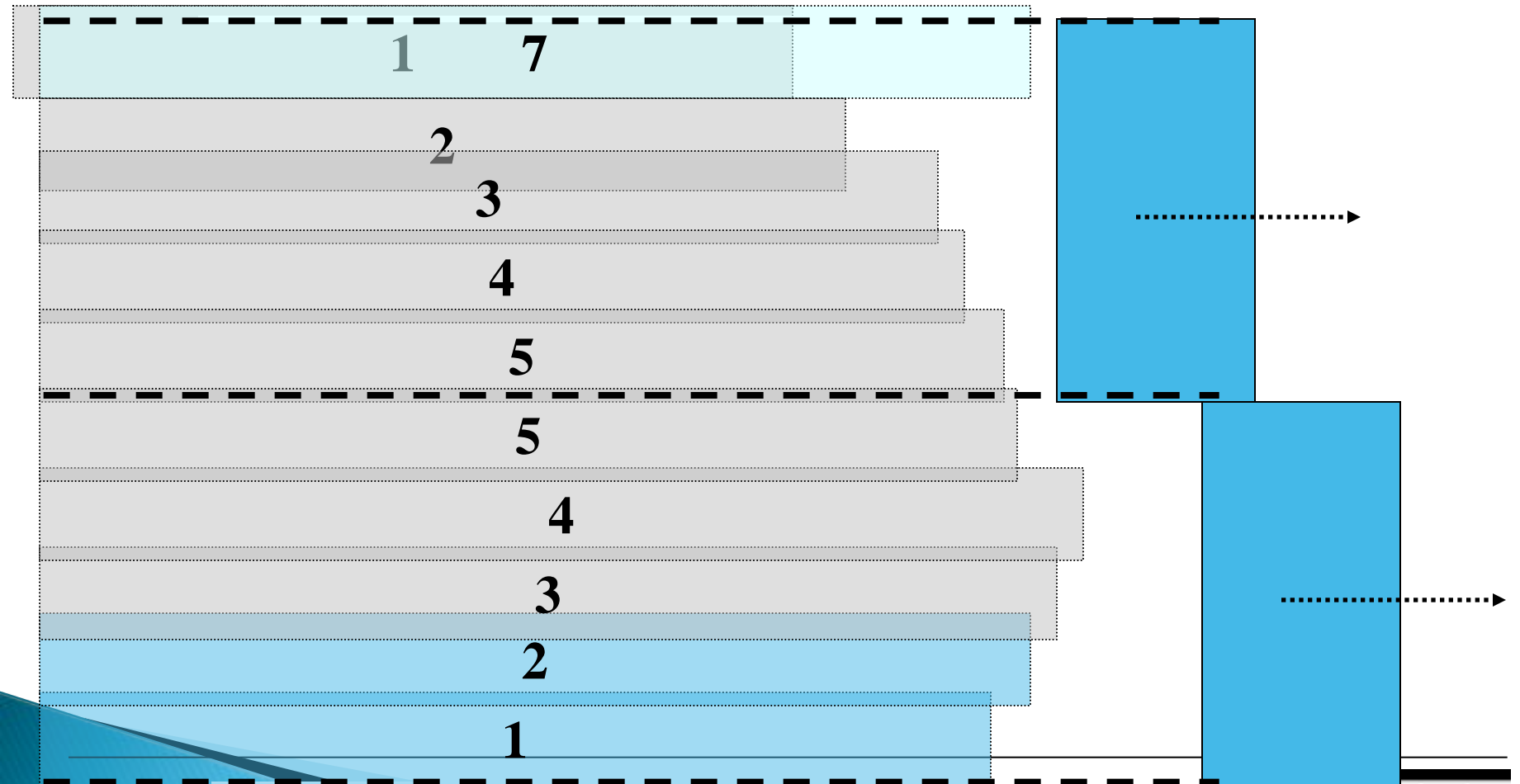

Ohlađeni sloj

Vrući spoj

Poprečni spoj

Hvala na pažnji!